

TJAŠA JAKOP

ŠESTI MEDNARODNI ZNANSTVENI SESTANEK SLOVENSKI DIALEKTI V STIKU (2017)

COBISS: 1.19

Znanstveno-raziskovalno središče Koper je septembra 2017 gostilo jezikoslovce na mednarodni znanstveni konferenci z naslovom *Slovenski dialekti v stiku 6 (Dialetti sloveni in contatto 6)*. Srečanje je potekalo od 18. do 19. septembra v Portorožu, kjer je nastopilo 16 predavateljev iz treh držav. V dveh dneh se je zvrstilo 17 nastopov (med drugim eno predavanje v hrvaščini in eno v italijanščini); za vsako je bilo namenjenih približno 30 minut. Prispevki so zajemali različna področja jezikoslovja, prevladovala pa so dialektološke teme.

Uvodno predavanje z naslovom *Koroško narečje na mednarodnih dialektoloških simpozijih na Univerzi v Mariboru do leta 2006* naj bi imela akademikinja Zinka Zorko, a se simpozija zaradi zdravstvenih razlogov ni mogla udeležiti. Njen prispevek, ki ga je prebral Ludvik Karničar, je zajel obdobje od prvega mednarodnega dialektološkega simpozija v Mariboru, ki je bil leta 1996 posvečen osemdesetletnici akademika Tineta Logarja (*Logarjev zbornik* s 34 razpravami jezikoslovcev iz Evrope in Amerike je izšel leta 1999), do najnovejših del o koroških narečjih (npr. o avdiovizualni dialektologiji in o dokumentarnih filmih z besedilnimi prilogami avtorice Herte Maurer-Lausegger). Nato je nastopil Marko Jesenšek z Univerze v Mariboru s predavanjem *Pavlove prekmurske pesmi – slovarček besed od L do Ž*. Predstavil je jezikoslovca Avgusta Pavla kot pesnika, ki je v prekmurskem narečju napisal devet slovenskih pesmi in jih v letih 1907–1917 objavil v prekmurskem časopisju. V razpravi je besedje Pavlovih prekmurskih pesmi predstavljeno v slovarčku od L do Ž; prvi del slovarčka, od A do K, je že objavljen v razpravi Jezikovne značilnosti slovenskih pesmi Avgusta Pavla (*Studia Slavica Savariensia*, 2016, št. 1–2, 211–220).

Predsednica programskega in organizacijskega odbora Rada Cossutta iz Znanstveno-raziskovalnega središča Koper je predstavila raziskovalni projekt *Tromeja skozi čas: jezikovna prepletanja na slovensko-avstrijsko-italijanskem stičnem območju* (vodja Rada Cossutta; 1. 9. 2015 – 31. 8. 2018). Pričevanja narečnih govorcev je dokumentirala v videofilmu *Tromeja žabari* in primerjala stare filmske posnetke oz. narečje na tromeji iz leta 1997 z novejšimi posnetki dvajset let pozneje. Po sklopu predavanj smo si premierno ogledali enourni dokumentarni dialektološki film *Tromeja skozi čas: Rateče, nekoč in danes*, katerega avtorica je Rada Cossutta, režiser pa Damjan Muhič.

Tina Rožac iz Znanstveno-raziskovalnega središča Koper je nastopila s prispevkom *Interakcijski diskurzni označevalec ma v narečnem diskurzu Rakitovca v slovenski Istri*, ki je nastal na podlagi kvantitativne in kvalitativne analize korpusa *Nardis-Ra (Narečni diskurz – Rakitovec)*. Analiza narečnega gradiva je potrdila večfunkcijskost diskurznega označevalca *ma*, saj se ta pojavlja tako v vlogi interakcijskega kot tudi ideacijskega diskurznega označevalca. Herta Maurer-Lausegger, začetnica (slovenske) avdiovizualne dialektologije, je predstavila svoje nove dialektološko-etnološke filme, ki so nastali v letih 2004–2017. V kamero ji je uspelo ujeti razne oblike spontanega pripovedovanja o nekdanjem kmečkem življenju; gre torej za dialektološke filme z etnografsko vsebino, ki prikazujejo dialoge, skupinske pogovore in dokumentacijo terminologije starih kmečkih opravil. V njih je dokumentiranih več rožanskih in en podjunski govor.

Tjaša Jakop z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU je v sodelovanju z Ines Virč z Učiteljske fakultete v Čakovcu predstavila članek z naslovom *Govori na prleško-medžimurskem stiku*, ki je zajel jezikovno podobo govorov na vzhodnem delu slovensko-hrvaške meje, analizirano po različnih jezikovnih ravninah: glasoslovje, oblikoslovje, leksika in frazeologija na meji prleškega narečja panonske narečne skupine (Gibina, Ljutomer, Cven) in kajkavskega govora medžimurskega narečja (Banfi, Štrigova). Posebna pozornost je bila posvečena frazemom, ki se nanašajo na medčloveška razmerja in odnose (na človekovo zunanost, lastnosti, značilnosti in stanje). Karmen Kenda-Jež, prav tako z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, je nastopila s prispevkom *Govor Lipalje vasi v Furlanskem zgodovinsko-lingvistično-etnografskem atlasu (ASLEF)*, za katerega sta bila zapisana govora Ukev (it. Uggovizza, nem. Uggowitz, furl. Ugovize) in Lipalje vasi (it. Laglesie San Leopoldo, nem. Leopoldskirchen, furl. Laglesie) v Kanalski dolini (ziljsko narečje). V prispevku je predstavila strukturo jezikovno-geografskega gradiva ter fonetične in leksikalne posebnosti tega govora.

Drugi dan konference se je začel s predavanjem Ludvika Karničarja in Andrejke Žejn, v katerem je bilo predstavljeno zajetno dialektološko gradivo graške slavistike. Od osemdesetih let 20. stoletja dalje se je s koroškimi slovenskimi narečji v Avstriji podrobneje ukvarjala delovna skupina graške slovenistike. V letih 1982–2012 je namreč pri Avstrijski akademiji znanosti na Dunaju izšlo sedem zvezkov narečne konkordance, imenovane Tezaver. V sklopu projekta je leta 2014 nastala tudi disertacija Andrejke Žejn o poteku izoleks diatopičnih sinonimov na dvojezičnem avstrijskem Koroškem. Gradivo za tezaver je bilo leta 2017 podarjeno Biblioteki SAZU; vsebuje 180.000 abecedno urejenih listkov in približno 600 ur digitaliziranih posnetkov od Zilje do Podjune.

Goran Filipi s Filozofske fakultete Univerze Jurja Dobrile v Pulju je v prispevku *Istroromunski asteronimi: nazivi za zvezde in izraze v vezi z njimi* predstavil istroromunska poimenovanja za zvezde in druge astralne pojave. Gradivo je rezultat odgovorov na 11 vprašanj, na katera so dobili več kot 50 oblik, ki se med seboj bolj ali manj razlikujejo. Kot v celotnem korpusu istroromunske leksike tudi

pri obravnavani terminologiji prevladujejo besede, prevzete iz hrvaških čakavskih govorov. Metka Furlan z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU je nastopila s predavanjem *Narečna sekundarna palatalizacija velara pred nena-glašenim prvotnim slovenskim u – istrsko gradivo*, v katerem je predstavila narečne oblike za 'binkošti'. Mojca Kumin Horvat z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU je predstavila srednjepolske tvorjenke v primorski narečni skupini iz pomenskega polja kulturne rastline, Mihaela Koletnik z Univerze v Mariboru pa samostalniške manjšalnice v Kostelskem slovarju Jožeta Gregoriča.

Literarno tematiko sta obravnavala Maja Smotlak iz Znanstveno-raziskovalnega središča Koper v prispevku *Slovensko slovstvo Kanalske doline: platforma slovenske književnosti v Italiji (od začetkov do sodobnosti)* in Valter Milovan s Filozofske fakultete v Pulju v predavanju *Romanizmi i neologizmi u Kalčičevom prijevodu Božanske komedije*.

Konferenca je bila kljub manjšemu številu udeležencev – ali pa morda prav zato – zelo poučna, saj smo lahko vsi udeleženci poslušali vsa predavanja, se srečali s kolegi z drugih univerz, fakultet in inštitutov, se neposredno seznanili z najnovejšim raziskovanjem in rezultati drugih jezikoslovcev, spoznali nove metodologije in – kar je najpomembnejše – navezali nove in ohranjali stare stike s sodelavci, s katerimi nas družijo isti ali podobni interesi.

Spomladi 2018 bo izšla tudi publikacija z referati tega srečanja pod naslovom *Tromeja dialektov brez meja*. – Naslednji mednarodni znanstveni sestanek *Dialektii v stiku* bo 23. in 24. aprila 2018 v Portorožu.